

تاریخ آزمون: ۱۴۰۵/۰۳/۰۲	رشته: همه رشته‌ها	پایه: دوازدهم	سوالات آزمون درس: فارسی (۳)
نام و نام خانوادگی:	ساعت شروع:	مدت آزمون: ۱۰۰ دقیقه	تعداد صفحه: ۵
استاد: جناب آقای لمسه‌چی	دوره جمع‌بندی دستور زبان و آرایه‌های ادبی - فارسی (۳) - آزمون نهایی ۱۴۰۵		

قلمرو زبانی (۷ نمره)

۰/۲۵	۱	کدام واژه از معانی واژه مشخص شده نیست؟ یکی را از ملوک عجم حکایت کنند که دست <u>تطاؤل</u> به مال رعیت دراز کرده بود. (ستم - طولانی - تعدی)
۰/۲۵	۲	معنای کلمه زیر را از داخل کمانک انتخاب کنید. باز زین و برگ را بر گرده <u>گهروها</u> و کُرندها نهادند. (اسب سرخ‌رنگ تیره/اسب میان زرد و بور)
۰/۲۵	۳	معنای واژه مشخص شده را بنویسید. «به دستور فرمود تا ساروان/ <u>هیون</u> آرد از دشت صد کاروان»
۰/۲۵	۴	برای واژه مشخص شده در عبارت « جنگ بود این یا شکار آیا؟/میزبانی بود یا <u>تزویر</u> ؟ » هم‌معنایی در بیت زیر بیابید. «ز نیرنگ هوا و از فریب آز خاقانی/دلت خلد است، خالی ساز از طاووس و شیطانش»
۰/۵	۵	در هر یک از متن‌های زیر، واژه‌ای بیابید که هم‌آوا داشته باشد. الف) کشته هر سو بر کف و دیواره‌هایش نیزه و خنجر/چاه غدر ناجوانمردان/چاه پستان، چاه بی‌دردان ب) یادم آمد هان/داشتم می‌گفتم آن شب نیز/سورت سرمای دی بیدادها می‌کرد/و چه سرمای! چه سرمای!
۰/۵	۶	در هر یک از موارد زیر، واژه‌ای به غلط نوشته شده است. درست آن را بنویسید. الف) آه/دیگر اکنون آن عماد تکیه و امید ایران‌شهر/شیرمرده عرصه ناوردهای هول/پور زال زر، جهان‌پهلو ب) از اینکه بچه‌ها دورتان جمع شدند، عصبانی شدید؛ با آخرین رمغ‌هایتان داد زدید و به همه دستور دادید که بروند.
۰/۵	۷	در گروه واژگان زیر، دو نادرستی املایی به کار رفته است. درست آنها را بنویسید. ضجّه و شیون - متاع و فرمانروا - مشایعت و بدرقه - نشعه و خمار - جناغ سینه - هشیوار و آگاه
۰/۵	۸	کدام دو مورد زیر، از نظر املایی درست هستند؟ الف) چو او را بدیدند، برخواست غو/که آمد ز آتش برون شاه نو ب) اما او که آزرَم و حیا و پاکدامنی و عفاف آموخته است، تن به گناه نمی‌سپارد. ج) همین گمان مرا سوی آن دو طلّ خاک کشانید. د) آب جیحون فرو نشست، ریگ آموی پرنیان شد؛ بوی جوی مولیان مدهوشم کرد.
۰/۵	۹	تفاوت معنایی فعل «گرفت» در ابیات زیر چگونه است؟ الف) محتسب مستی به ره دید و گریانش گرفت/مست گفت: «ای دوست! این پیراهن است، افسار نیست» ب) سیاووش را تنگ در بر گرفت/ز کردار بد پوزش اندر <u>گرفت</u>

۰/۵	<p>در متن زیر، موارد خواسته شده را بیابید.</p> <p>«رم، پایتخت ایتالیا، شهری است قدیمی. دیوارهای قطور و باروهای دودخورده آن به زبان حال بازگو می کند که روزگاری از فراز همین برج ها، فرمان به سواحل دریای سیاه داده می شده و کرانه های فُرات خط از کرانه رود تیبر می خواندند، اما دنیا همیشه به یک رو نمی ماند.»</p> <p>الف) کدام عبارت در نقش بدل به کار رفته است؟</p> <p>ب) نقش تبعی «معطوف» را بیابید.</p>	۱۰
۰/۵	<p>کدام گزینه از الگوی «نهاد + مفعول + مسند + فعل» خالی است؟ در آن چه الگویی به کار رفته است؟</p> <p>الف) آن کسی را که در این مُلک سلیمان کردیم/ملت امروز یقین کرد که او اهرمن است</p> <p>ب) در کنار بروکسل، کوه و تپه های بسیاری وجود دارد. مردم به آن «واترلو» می گویند.</p>	۱۱
۰/۵	<p>در جملات چهارجزئی موجود در هر یک از مثال های زیر، مسندها را بیان کنید.</p> <p>الف) اندیشه آنکه وی فردا ما را ترک می کند و دیگر او را نخواهم دید، خاطرات تلخ تنبیهاتی را که از او دیده بودم و ضربات چوبی را که از او خورده بودم، از صفحه ضمیرم یکباره محو کرد. هرگز وی در نظرم چنان پرمهابت و عظمت جلوه نکرده بود!</p> <p>ب) تو بودم کردی از نابودی و با مهر پروردی/فدای بود تو بودونبودم میهن ای میهن</p>	۱۲
۰/۵	<p>جای خالی را با کلمات مناسب پر کنید.</p> <p>الف) در عبارت «چون بود کالیم ما را شاه نیست» کلمه نقش مسندی دارد.</p> <p>ب) کلمه «کجا» در مصراع «کجا فکر و کجا گنجینه راز» نقش دارد.</p>	۱۳
۰/۵	<p>درستی یا نادرستی عبارتهای زیر را مشخص کنید.</p> <p>الف) نقش کلمه مشخص شده در بیت «گر آتش دل نهفته داری / سوزد جانت به جانت سوگند» با کلمه مشخص شده در بیت «عشق بر یک فرش بنشانند گدا و شاه را / سیل یکسان می کند پست و بلند راه را» برابر است.</p> <p>ب) در قطعه «هفت خوان را زادسرو مرو / ماخ سالار آن گرمی مرد / آن هریوه خوب و پاک آیین روایت کرد» چهار بار از نقش های تبعی به کار رفته است.</p>	۱۴
۰/۲۵	<p>کاربرد متمم «از جمله رسوم و عاداتی» در عبارت «من تخلص را از جمله رسوم و عاداتی می دانم که باید متروک گردد» با کاربرد کدام یک از متمم های زیر یکسان است؟</p> <p>الف) گریز از کفش در دهان نهنگ / که مردن به از زندگانی به ننگ</p> <p>ب) مرد حیران چون رسد این جایگاه / در تحیر مانده و گم کرده راه</p> <p>ج) ببین آخر که آن پروانه خوش / چگونه می زند خود را به آتش</p>	۱۵
۰/۲۵	<p>مورد درست را از داخل کمانک مقابل هر عبارت انتخاب نمایید.</p> <p>الف) بی عشق زیستن را جز نیستی چه نام است؟</p> <p>(۱- «چه نام» گروه مسندی است ۲- «نام» نقش نهاد دارد)</p> <p>ب) پیرمرد لاغر - که بعداً فهمیدم امین، صاحب تجارت خانه است - پشت میز نشسته بود</p> <p>(۱- «صاحب» بدل است ۲- امین «نهاد» است.)</p> <p>ج) خانه ای کاو شود از دست اجانب آباد / ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت الحزن است</p> <p>(۱- سه مسند دارد ۲- «آباد» و «ویران» قید هستند.)</p>	۱۶

قلمرو ادبی (۵ نمره)

۱۷	مفهوم‌های نمادین بخش‌های مشخص شده را بنویسید. الف) «این فصل فصل من و توست فصل شکوفایی ما / بر خیز با گل بخوانیم اینک بهار من و تو» ب) «غرق غباریم و غربت با من بیا سمت باران / صد جویبار است اینجا در انتظار من و تو»	۰/۵
۱۸	مفهوم کنایه به کاررفته در مصراع دوم چیست؟ «چو خواهی که پیدا کنی گفت‌وگوی / ببايد زدن سنگ را بر سبوی»	۰/۲۵
۱۹	در سروده «خوان هشتم»، «رستم» و «شغاد» هر یک نماد چه کسانی‌اند؟	۰/۵
۲۰	درستی یا نادرستی گزاره‌های زیر را مشخص کنید. الف) در بیت «آنجا در آن برزخ سرد، در کوچه‌های غم و درد / غیر از شب آيا چه می‌دید چشمان تار من و تو؟» آرایه جناس مشهود است. ب) در شعر «ناگهان انگار / بر لب آن چاه / سایه‌ای را دید / او شغاد آن نابردار بود» آرایه «غراق» مشهود است.	۰/۵
۲۱	آرایه ادبی متناسب با هر عبارت را از درون کمانک برگزینید. (یک آرایه اضافی است) (تلمیح / حس آمیزی / متناقض‌نما / اسلوب معادله) الف) مرد نقال - آن صدایش گرم، نایش گرم / آن سکوتش ساکت و گیرا / و دمش چونان حدیث آشنایش گرم - ب) و آن باغ پر از گل‌های رنگین و معطر شعر و خیال و الهام و احساس در سموم سرد این عقل بی‌درد و بی‌دل پژمرد. ج) گرم تماشا و غرق در این دریای سبز معلقی که بر آن مرغان الماس‌پر، ستارگان زیبا و خاموش، تک‌تک از غیب سر می‌زنند.	۰/۷۵
۲۲	هر یک ابیات زیر کدام زمینه‌های حماسه را نشان می‌دهند؟ الف) پراکنده کافور بر خویشتن / چنان چون بود رسم و ساز کفن ب) چنان آمد اسپ و قبای سوار / که گفתי سمن داشت اندر کنار	۰/۵
۲۳	نام خالق چند اثر در مقابل آن به درستی نیامده است؟ سانتاماریا: محمدرضا رحمانی (مهرداد اوستا) - بخارای من ایل من: محمد بهمین‌بیگی - کویر: دکتر علی شریعتی - در حیاط کوچک پاییز در زندان: سلمان هراتی	۰/۲۵
۲۴	نام پدیدآورنده اثر زیر را بنویسید. دری به خانه خورشید:	۰/۲۵
۲۵	کتاب «کویر» سفرنامه است یا حسب حال؟	۰/۲۵
۲۶	در کدام گزینه، دو مصراع بیت به درستی ذکر شده است؟ الف) دارد اسارت تو به زینب اشارتی / ای مسلم شرف به کجا می‌کنی نگاه ب) ترسم تو را ببیند و شرمندگی کشد / یوسف بگو که هیچ نباید برون ز چاه	۰/۲۵
۲۷	مصراع اول بیت زیر را مرتب کنید. به - جز - دل - گیاهی - رویت - نمی‌روید - دشت - گل / من این زیبا زمین را آزمودم میهن ای میهن	۰/۵
۲۸	مصراع نخست بیت زیر را بنویسید. / آورده مرگ گرم به آغوش تو پناه	۰/۵

قلمرو فکری (۸ نمره)

۰/۷۵	<p>۲۹ مفهوم متناسب با هریک از ابیات زیر را از داخل کمانک انتخاب کنید (یک مورد اضافی است)</p> <p>(برتری عشق بر عقل - تسبیح تمام موجودات - اراده خداوند - مقام جانباز)</p> <p>الف) من نمازم را وقتی می‌خوانم / که اذانش را باد / گفته باشد سر گلدسته سرو / من نمازم را / پی تکبیره الاحرام علف می‌خوانم / پی قد قامت موج</p> <p>ب) زین پیش دلاورا کسی چون تو شگفت / حیثیت مرگ را به بازی نگرفت</p> <p>ج) غلام عشق شو کاندیشه این است / همه صاحب‌دلان را پیشه این است</p>
۰/۵	<p>۳۰ عبارت زیر کدام ضرب المثل فارسی را به ذهن می‌آورد؟</p> <p>«شاهین تیزبال افق‌ها بودم، زنبوری طفیلی شدم و به کنجی پناه بردم.»</p>
۰/۲۵	<p>۳۱ در بیت زیر، مقصود از عبارت مشخص شده چیست؟</p> <p>«با این نسیم سحر خیز، برخیز اگر جان سپردیم / در باغ می‌ماند ای دوست، گل یادگار من و تو»</p>
۰/۲۵	<p>۳۲ در سروده زیر، منظور سراینده از «حدیث آشنا»ی نقال چه بوده است؟</p> <p>«مرد نقال-آن صدایش گرم، نایش گرم/آن سکوتش ساکت و گیرا/ و دمش چونان حدیث آشنایش گرم / راه می‌رفت و سخن می‌گفت.»</p>
۰/۵	<p>۳۳ مفهوم مشترک دو بیت زیر را بنویسید.</p> <p>«گریز از کفش در دهان نهنگ/که مردن به از زندگانی به ننگ»</p> <p>«اگر کوه آتش بود، بسپریم / از این تنگ خوار است اگر بگذرم»</p>
۰/۵	<p>۳۴ مقصود نهایی نویسنده از عبارت زیر چیست؟</p> <p>«نه امشب فقط؛ که همیشه بر همه چی تان مسلط باشید.»</p>
۰/۵	<p>۳۵ با توجه به بیت «آتش ابراهیم را نبود زبان/هر که نمرودی است گو می‌ترس از آن»، در داستان سیاوش، کدام شخصیت‌ها را می‌توان به ترتیب به شخصیت‌های «حضرت ابراهیم» و «نمرود» تا حدی مشابه انگاشت؟</p>
۰/۵	<p>۳۶ منظور نویسنده از جمله معترضه میان خط تیره چیست؟</p> <p>پس از عزیمت رضاشاه- که قبلاً رضاخان بود و بعداً هم رضاخان شد- همه تبعیدی‌ها رها شدند و به ایل و عشیره بازگشتند.</p>
۰/۲۵	<p>۳۷ بیت زیر از زبان چه کسی بیان شده است؟</p> <p>«سرانجام گفت: ایمن از هر دوان / نگرود مرا دل، نه روشن روان»</p>

۲۰۲۵	<p>معنا و مفهوم شعرهای زیر را به نثر روان بنویسید.</p> <p>الف) بی‌عیار و شعر محض خوب و خالی نیست/هیچ-همچون پوچ-عالی نیست (۰.۵)</p> <p>ب) آنجا در آن برزخ سرد، در کوچه‌های غم و درد/غیر از شب آیا چه می‌دید چشمانِ تار من و تو؟ (۰.۷۵)</p> <p>ج) همی‌کند سودابه از خشم موی / همی‌ریخت آب و همی‌خست روی (۰.۵)</p> <p>د) نخستین دمیدن سیه شد ز دود/ زبانه برآمد پس از دود زود (۰.۵)</p>	۳۸
۱.۷۵	<p>معنای هریک از عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.</p> <p>الف) خواب را مزمزه کنید. (۰.۲۵)</p> <p>ب) صحرایی که آواز پر جبرئیل همواره در زیر غُرْفَه بلند آسمانش به گوش می‌رسد. (۰.۲۵)</p> <p>ج) همینم از آفریدگار سپاس‌گزاری بس که بدین سعادت‌م رهنمون بود تا هرگز فریب آزاده‌مردم را از خویشتن بُتی نسازم. (۰.۵)</p> <p>د) تا به جایی که خلق از مَکاید فعلش به جهان برفتند و از کُرَبَت جورش، راه غُرَبَت گرفتند. (۰.۷۵)</p>	۳۹
۲۰	<p>نمره از «بیست»</p>	